

non exoluisset, detulerit et capitaneus ad pignorationem mittens quietationem apud eosdem colonos invenerit, extunc talis exactor poenam quatuordecem marcarum propterea succumbet, quae capitaneo, quem frustra fatigavit, cedere debet, pro qua poena exactor citatus coram Nobis vel iudicio terrestri respondere et satisfacere tenebitur.

Ne autem aliquis error in quietationibus exhibendis committatur, statuimus, quod exactores in quietationibus diem, mensem et annum, quo contributionem acceperunt, diligenter annotent et in registra sua diligenter referant. Similiter etiam diem, qua negligentes et non solventes illas capitaneo detulerunt in regestrumque diligenter annotent, ne aliquis error et implicatio rerum accidere possit.

Quietationes vero aliquas non debent exactores discernere sive lacerare vel ipsas ad se recipere, sed eas rursus iis, qui eas attulerunt restituere, pro officio suo et gratia Nostra aliter non facturi. Datum Cracoviae in conventionem generali feria sexta ante dominicam Palmarum^j anno Domini ^kmillesimo quingentesimo quadragésimo [sic] ^ktercio^k [24 III 1553], regni Nostri anno ^lvigesimo quarto^l. Ad ^mmandatum Sacrae Regiae Maiestatis proprium^m.

VI. LITTERAE CONTRIBUTIONUM DUCILLORUM³

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex etc. Universis et singulis ecclesiasticis et saecularibus Regni Nostri senatoribus et consiliariis Nostris ceterisque subditis Nostris quibuscumque tam terrestribus quam civitatum et oppidorum honoribus et officiis insignitis, ad quorum notitiam hae Nostrae pervenerint litterae, et praesertim in palatinatu^b et districtibus eius^b consistentibus, sincere Nobis et fidelibus dilectis, gratiam Nostram Regiam. Reverendissimi et reverendi in Christo patres, magnifici, generosi, nobiles, famati et providi, sincere Nobis dilecti! Quum nullum sit tempus, quo Regni et provinciarum Nostrarum fines ab infestis hostium incursionibus satis tuti esse possint, nisi more maiorum stipendiarii militis praesidio defendantur, visum est esse necessarium omnibus, tam spiritualibus quam saecularibus senatoribus et consiliariis Nostris, in hoc praesenti conventu Cracoviensi nobiscum existentibus, imo et iis, quos universa Regni Nostri nobilitas ad Nos et comitia nuntios miserat, contributionem eam unanimi consensu et voluntate in hunc annum decernere, quae vulgo czopowe appellatur, ut scilicet inde in mercenarium militem, qui fines ab hostibus assidue tueretur necessarij sumptus fieri et Reipublicae tranquillitas extra periculum esse possit. Quapropter denuntiamus vobis, quod eam ipsam contributionem ducillorum, que czopowe dicitur exigendam decrevimus, quae inchoari debet a festo Assumptionis Beatae Virginis Mariae [15 VIII] et continuari per integrum annum ad aliud festum Assumptionis Beatae Mariae Virginis anni MDLIII [15 VIII 1553].

Exigetur autem et exigi ac exsolvi debet eadem ipsa contributio ducillorum secundum antiquam consuetudinem modo videlicet suprascripto. Ut quilibet cerevisiam coquens venalem, ex quibuscumque braseis fuerit eadem ipsa cerevisia [cocta], hoc est sive ipsa brasea sunt civium et tabernatorum, sive ex molendinis provenientia et emensurata sive domi facta, a quolibet vase singillatim vel coctura ipsius cerevisiae iuxta locorum consuetudinem hactenus observatam exactionem ipsam ducillorum in manus infrascripti exactoris fideliter solvat. Ita ut a maiori coctura alias waru plures grossi solvantur, et a minori pauciores iuxta vasorum numerum et quantitatem et exactorum constitutionem, quam, ubi opus est et quotiens expediens fuerit, Nostra auctoritate more antiquo faciet et constituet; notariosque et custodes tam in civitatibus, oppidis, quam etiam in villis, iuxta arbitrium suum exactor etiam ipse deputabit et iuramento corporali ad fidelitatem illos astringet. Ternarii vero vetusto more circa quemlibet grossum solvendi, pro civitatum et oppidorum reparatione conserventur, atque in cisticulam

^j Kórn. dodaje: proxima. ^{k-k} Kórn.: MDLIII. ^{l-l} Kórn.: XXIII. ^{m-m} Formula ta występuje tylko w Kórn.

^a W MRPS, t. V, vol 1, s. 96 nr 1525 akt ten nosi tytuł: Litterae universales de modo exactionis contributionis ducillorum. ^b W rękopisie pozostawiono wolne miejsce.

clavibus exactoris et consulum claudendam reponantur. Quae cisticula non nisi in quartali anni de mandato eiusdem exactoris pro necessitate aperiri debet. In cuius apertione praefati quadrantibus dictis civibus consignentur, pro necessitate civitatis seu oppidi convertendi, prius tamen recepta eorum parte ad salaria infrascripta per Nos designata. Nam ex eisdem ternariis seu quadrantibus salariabuntur primum consules per exactorem infrascriptum, ad exigendas pecunias in locis quibuscunque deputandi, quibus consulibus assignandis decrevimus salaria huiusmodi iuxta arbitrium exactoris infrascripti. Ea ratione, qua volumus, et decrevimus, ut tales consules ad easdem exactiones substituti de ipsorum braxationibus exactionem czopowe solvere tenebuntur. De ipsis etiam ternariis seu quadrantibus mandamus salarium iuxta arbitrium exactoris infrascripti et consulum in locis ubique existentium notario dari. Qui notarius omnes cives cervisiam braxantes de praefatis quadrantibus respondentes conscribet de registroque conscriptorum exactori infrascripto rationem reddet.

Tabernatores vero singuli cervisiam braxantes, a quolibet vase mensurae civilis per unum grossum alias iuxta antiquam consuetudinem, coctam vero a dominis tam spiritualibus quam saecularibus ad propinandum recipientes, non secus quam si advecticiam propinarent, ratione ipsius contributionis per sex grossos solvent.

Item a medio vase vini alias pulkufek florenus unus cum quadrantibus triginta solvendus [est]. Item a drelingk sive Serenensi, sive Moraviensi vase vini duo floreni cum sexaginta quadrantibus. Item a maiori vase vini, qui fodri vocantur, per tres florenos cum nonaginta quadrantibus vel iuxta quantitatem urnarum alias a singulis urnis quinque, grossi triginta cum triginta quadrantibus. Item a quolibet vase alias **kufa** malmatici, muscatelle vel vini Italici per florenos duos cum sexaginta quadrantibus, et a barilla grossi octo cum medio solvantur. A barili vero simplicis vini grossi sex cum sex denariis, a singulis barilis medonis grossi duo solvantur.

Item a cerevisia advecticia sive externa Swidnicensi, Glogoviensi, Thessinensi, Piathcoviensi, Leczcziensi, Przemisliensi, Leopoliensi, Bidgostensi, Znenensi, Colensi, Casimiriensi, Cocensi, Chodlensi et alia quacunque a quolibet eius vase grossi duo solvantur, eo non obstante, quod in loco, ex quo vehitur, contributio ducillaris soluta sit.

Et quicumque prius non soluta exactione praefata cerevisiam, vinum, medonem, malmaticum et alium quemcunque potum ex praedictis vendere et propinare in fraudem Reipublicae praesumpserit, totum illud, in quo fraudem commisit seu committere voluit, irremissibiliter amittet et ad poenam regalem solvendam, quotiens id fecerit, obligabitur. Capitaneusque loci in tales omnes et singulos, fraudem eiusmodi committentes, animadversionem debitam, veritate rei cognita, non habendo respectum ad quempiam, irremissibiliter exequatur.

Ad quam quidem exactionem colligendam diligenter et fideliter exigendam in ipso palatinatu seu terra^c et districtibus eius^c generosum^c constituimus, vobisque omnibus et singulis, quorum interest, mandamus, quatenus praefato exactori sive ab eius substituto, de ipsa exactione ducillorum respondeatis et responderi faciatis. Vos vero locorum capitanei eos, qui rebelles et negligentes erunt, et quos ipse exactor deferet, per pignorationes solitas ad solutionem huiusmodi exactionis compellatis, sub poenis Nostris, contra negligentes capitaneos in novis et antiquis statutis descriptis. Et pro gratia Nostra non aliter facturi. Datum Cracoviae in conventionem generali feria sexta ante dominicam Palmarum proxima anno MDLIII [24 III 1553], regni vero Nostri XXIII. Ad mandatum Sacrae Regiae Maiestatis proprium.

VII. LITTERAE RESTIUM

A. Litterae primarum restium

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniae etc. Universis et singulis palatinis, castellanis, dignitariis, officialibus, terrigenis, nobiles, advocatis, scultetis et civibus ceterisque cuiuscunque status, condicionis et praecminentiae subditis Nostris bona quaecunque terre-

^c W rękopisie pozostawiono wolne miejsca.